

KONSULENT
HENNING GOTTLIEB

fuldmægtig Mary Dau, UM

PII
105I4043

Den 7. december 1979.

PII
Danab,
a.b. i Moskva.
11/6

... AFD
... (NATO)

Notits

...	Bil.
10	DEC. 1979
105	1.4043

Samtale med ambassaderåd
Ljubimov.

Ambassaderåd Ljubimov ved den herværende russiske ambassade anmodede mig igår om en samtale snarest muligt. Vi mødtes idag til frokost. Hr. Ljubimovs anledning viste sig at være at meddele følgende angående TNF-problemet:

- 1: at russerne var glade for den danske regerings beslutning om at ville begære beslutning om modernisering af de pågældende våben udsat 6 måneder. Derimod var man mindre begejstret over beslutningens anden del, der syntes at stille som en betingelse, at russerne på deres side skulle begynde at ruste ned;
- 2: Russerne var parat til at begynde forhandlinger omgående med Vesten om de regionale atomvåben;
- 3: Russerne måtte bestemt stå fast på, at de ikke havde forøget den regionale nukleare kapacitet i de sidste 10 år, tværtimod; SS-20 var blot en naturlig modernisering af sine forgængere, SS-4 og SS-5, og et russisk svar på Vestens Forward Based Systems. Der var ingen SS-20 placeret udenfor sovjetisk territorium.
- 4: SS-20 havde en videre rækkevidde end både SS-4 og SS-5.
- 5: Hovedsagen for russerne nu var i øvrigt at slå fast, at der i den bestående tilstand var balance mellem Øst og Vest. Hvis NATO traf den planlagte beslutning om at modernisere TNF, ville det blive opfattet som et vestligt forsøg på at skaffe sig en overlegen position, og den vestlige SS-20-argumentation set som et dække for at skabe en ny oprustningsbølge.

6: Russerne måtte meget stærkt pege på den historiske - skabnesvangre - betydning af denne sag. Det drejede sig i virkeligheden om, hvilken vej den europæiske udvikling skulle tage i 1980'erne. En NATO-beslutning om at modernisere TNF ville skade grundlaget for Øst-Vest-forhandlinger meget afgørende - og det var ærlig bekymring, som fik russerne til at sige sådan; ikke et forsøg på at intimidere vestlig opinion.

Jeg sagde, at jeg var glad for, at russerne værdsatte den danske stilling med hensyn til at foreslå udsættelse i 6 måneder, men at jeg håbede, at de også ville forstå betydningen af den nævnte anden del af den danske regerings beslutning, der i virkeligheden var en efterlysning af et signal fra russisk side, om de virkelig mente det alvorligt, når de talte om gensidig reduktion af atomvåbnene. Det var vigtigt, at russerne forstod, at der var tale om ægte følelser i alle kredse i Vesten, og at de på deres side kom til at gøre noget også på det nukleare område for at fremme forhandlingerne. Det havde ingen mening at sige, at det enten ville standse, hvis Vesten ikke ville makke ret.

Hr. Ljubimov spurgte, hvor håndfast man skulle forstå betingelsen i den danske regerings forslag: Var det meningen at sætte øjeblikkelig russisk nedrustning som forudsætning for forhandling. Jeg sagde, at jeg troede, betingelsen skulle læses som opfordring til russerne om på deres side at fastfryse, eventuelt markant reducere stigningstakten i antallet af SS-20-raketter i løbet af det kommende halve år for derigennem at vise, at de mente det alvorligt.

Hr. Ljubimov spurgte, om jeg troede, at det danske standpunkt ville vinde tilslutning i NATO. Den omstændighed, at de danske synspunkter syntes at vinde genklang i Norge og Holland, kunne måske bidrage til at overbevise de andre medlemslande. Jeg sagde, at jeg anså det for mest sandsynligt, at der på NATO-ministermedet ville blive truffet beslutning om at anbefale modernisering og opfordre til forhandlinger mellem Øst og Vest. Danmarks (og måske Norges) forhandlingsmæssige styrke i den vestlige kreds kunne selv sagt ikke være upåvirket af den omstændighed, at vi på forhånd for vort eget vedkommende tog afstand fra atomvåben. Den nordiske

atompolitik kom derved paradoksalt nok til at reducere den vægt, hvormed vi kunne gøre os gældende i en vigtig side af nedrustningsdebatten. Det måtte russerne også forstå.

I øvrigt mente jeg, som tidligere fremhævet, at russerne fejlbedømte vestlig, og særlig amerikansk, opinion, når de gjorde så meget ud af at søge at hindre den planlagte moderniseringsbeslutning i NATO. Det kunne kun styrke de kredse i Vesten, som nærede mistro til de russiske motiver, og herunder skade skade udsigterne til at få SALT II ratificeret. De måtte for alt i verden lade de vestlige lande selv forhandle sig til rette indbyrdes - og koncentrere sig om det positive, der sikkert ville komme under alle omstændigheder: indbydelse til forhandlinger mellem Øst og Vest. Jeg havde forstået, at russerne mente, at der idag var tilstrækkelig strategisk balance - og kunne kun sige, at det var just det, som Vesten var i tvivl om. Det var vel netop det spørgsmål, som måtte blive forhandlingens første genstand, og måske var der mening i at forestille sig en omgående Øst-Vest forhandling om, hvad det var, man ville forhandle om. Den burde måske indledes, helt uden at man interesserede sig for, hvad der så blev besluttet på andre felter, d.v.s. hvilken beslutning NATO-landene måtte nå til i den kommende uge.

Hr. Ljubimov sagde, at han måtte være enig med mig om, at der selvfølgelig skulle forhandles i fremtiden også uden hensyn til, hvad de vestlige lande måtte beslutte i Bruxelles. Man måtte finde en måde at føre afspændingen videre på. Men det ville få karakter af et tilbageslag, og det ville tvinge russerne til på deres side at foretage yderligere oprustningsskridt, som de dårligt havde råd til. Han måtte appellere til, at Vesten skulle søge at forstå den indre spænding mellem afspændingstilhængere og -skeptikere, som også fandtes i Sovjetunionen, og de vanskeligheder som også russerne havde med at tøjle deres militærindustrielle kompleks. Men han ville notere sig, hvad jeg havde sagt om betydningen af et russisk signal med hensyn til at bremse deployeringen af SS-20. Vi aftalte at fastholde vor aftale om at mødes igen den 18. december.